

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 24CoP/37/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8721200107
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eliška Wagshalová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8721200107.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Elišky Wagshalovej a členiek senátu JUDr. Antónie Kandravej a JUDr. Moniky Tobiašovej, vo veci starostlivosti o mal. C. J., nar. XX.X.XXXX, bytom u otca, zastúpená kolíznym opatrovníkom Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny N., dieťa rodičov: matky, E. D., nar. X.X.XXXX, trvale bytom K. pri D., právne zastúpenej JUDr. Michalom Petríkom, advokátom so sídlom Poprad, Francisciho 25 a otca W. J., nar. XX.X.XXXX, bytom D. X, N., právne zastúpeného JUDr. Máriou Didekovou, advokátkou so sídlom Poprad, Zdravotnícka 2, v konaní začatom na návrh otca na zmenu výchovného prostredia, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Poprad., č.k. 10P/2/2021 -107 zo dňa 10.10.2022, takto

rozhodol:

I. Potvrdzuje rozsudok vo výroku I.

II. Zrušuje rozsudok vo výrokoch II., III., V. a v rozsahu zrušenia vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Predmetom konania je návrh otca mal. C. na zmenu rozhodnutia súdu o úprave výkonu rodičovských práv a povinností rodičov voči mal. dieťaťu.

2. Okresný súd Kežmarok ako súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom rozhodol, cit.:

„ I. Súd m e n í rozsudok Okresného súdu Poprad č.k. 14P/91/2019 - 33 zo dňa 25.7.2019 v časti týkajúcej sa zverenia mal. C. J., nar. XX.X.XXXX do osobnej starostlivosti tak, že súd maloletú zveruje do osobnej starostlivosti otca, W. J., nar. XX.X.XXXX.

II. Matka maloletej, E. D., je povinná prispievať na výživu mal. C. J., nar. XX.X.XXXX mesačne sumou vo výške 180,- eur vždy do 15. dňa kalendárneho mesiaca vopred k rukám otca, a to počnúc dňom 16.3.2021.

III. Dlžné výživné za obdobie od 16.3.2021 do 30.9.2022 činí zo strany matky pre mal. C. sumu 2.625,- eur, ktorú zaväzuje matku uhradiť do 90 dní od právoplatnosti tohto rozsudku do rúk otca.

IV. Styk matky s mal. C. súd n e u p r a v u j e .

V. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. “

3. V zákonom stanovenej lehote podala proti rozsudku odvolanie matka mal. z dôvodov podľa §365 ods.1, písm. a, b, d, e, f, g, CSP. Navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

4. Otec a kolízny opatrovník vo svojich písomných vyjadreniach k odvolaniu navrhli rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

5. Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“) v rámci kompetencií vyplývajúcich z ust. § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj ako „CMP“), v spojení s ust. § 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj ako „CSP“) preskúmal napadnuté rozhodnutie podľa zásad uvedených v § 62 a nasl. CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario a zistil, že v časti je potrebné rozsudok potvrdiť a v časti sú splnené predpoklady pre zrušenie napadnutého rozsudku vrátane výroku o trovách konania a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. Matka vo svojom odvolaní namieta správnosť záveru súdu o zverení mal. C. do osobnej starostlivosti otca a určení výšky výživného. Má za to, že preukázal, že nie je v jeho možnostiach plniť súdom určenú výšku výživného.

7. Podľa čl. 3, ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkolvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

8. Podľa čl. 5 Zákona o rodine, záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä

- a) úroveň starostlivosti o dieťa,
- b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava,
- c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa,
- d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa,
- e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou,
- f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa,
- g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny,
- h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami,
- i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

9. Odvolací súd má za to, že v prejednávanej príhode sa súd v otázke zverenia mal. C. dostatočne vysporiadal s okolnosťami prípadu a zohľadnil všetky kritériá záujmu mal. dieťaťa, tak ako sú uvedené v čl. 5 Zákona o rodine. Mal. C. má XX rokov, jej názor bol zisťovaný prostredníctvom konajúceho súdu, kde sa vyjadrila, že chce zostať zverená v starostlivosti otca. Objektívizáciu vhodnosti ponechania mal. v starostlivosti otca odvolací súd vníma aj v súvislosti s okolnosťami na strane matky, ktorá v minulosti napriek tomu, že mala mal. zverenú do osobnej starostlivosti, túto vykonávala nedostatočne, následne bez súhlasu otca zmenila jej obvyklý pobyt a otcovi neumožňovala kontakt s dcérou. Táto situácia vyústila až do potreby nariadenia neodkladného opatrenia, ktorým bola mal. C. dočasne zverená do osobnej starostlivosti otca. Tak došlo k zastabilizovaniu miesta pobytu mal. C.. Matka opakovane menila miesto jej pobytu. Odvolací súd v súlade so záverom súdu prvej inštancie má za to, že je v súlade s ochranou najlepšieho záujmu mal. C., aby bola zverená do osobnej starostlivosti otca. Zároveň je potrebné upozorniť na to, že pre zdravý vývin mal. je potrebný široký styk s matkou. Odvolací súd kvituje, že zo strany otca nedochádza k žiadnym preukázaným problémom pri realizácii styku otca s dcérou a jeho súdna úprava nie je preto potrebná. Odvolací argument matky, že otec pracuje mimo miesta bydliska nie je spôsobilý prehodnotiť vhodnosť zverenia mal. C. do osobnej starostlivosti otca. Táto námietka matky bola vyvrátená otcom, ktorý uviedol, že nepracuje na turnusy, ale mal. prospáva u starých rodičov počas pracovného týždňa z dôvodu blízkosti ich bydliska k škole, ktorú navštevuje.

10. Odvolacie námietky matky nespochybnili vecnú správnosť rozsudku vo vzťahu k zamietnutiu jej návrhu na zmenu výchovného prostredia, odvolací súd napadnutý rozsudok vo výroku I. postupom podľa §387 ods. 1 CSP potvrdil.

11. Matka vo svojom odvolaní namieta správnosť záveru súdu o určení výšky výživného a dlžného výživného.

12. Ako to vyplýva z doposiaľ vykonaného dokazovania, súd sa pri zisťovaní zárobkových možností a schopností ako aj majetkových pomerov matky obmedzil len na konštatovanie, že pri určení výšky výživného prihliadol na to, že matka mal. je momentálne bez stáleho príjmu a je v jej možnostiach a schopnostiach dosahovať príjem na úrovni priemernej mzdy v národnom hospodárstve.

13. Podľa § 75 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z. zákona o rodine (ďalej len „ZoR“) pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

14. Pri posudzovaní potenciality príjmov povinného musí súd postupovať veľmi prísne a zhodnotiť všetky relevantné okolnosti, ktoré sa v konaní preukážu. Treba mať zároveň na pamäti, že v mimosporových konaniach platí vyšetrovací princíp (§ 35, 36 CMP), preto súd nemôže dôkazným bremenom zaťažiť navrhovateľa, ale musí sám aktívne vyhľadávať a vykonávať dôkazy na preukázanie objektívneho stavu veci. Snaha povinného znížiť vyživovaciu povinnosť na najmenšiu možnú mieru je zo zákona eliminovaná tým, že sa pri určovaní výšky vyživovacej povinnosti (akejkolvek) neprihliada len na jeho skutočné príjmy, ktoré v čase vyhlásenia rozhodnutia dosahuje, ale vychádza sa z jeho potenciálnych príjmov. Teda príjmov, ktoré by mal, resp. mohol dosahovať pri existencii objektívne preukázaných skutočností (vek, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zameranie, zdravotný stav, schopnosti, prax, jazykové znalosti, dopyt na trhu práce a pod.) (PAVELKOVÁ, Bronislava. § 75 [Kritériá pre určenie výšky výživného]. In: PAVELKOVÁ, Bronislava. Zákon o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov. 3. vydanie. Bratislava: Nakladateľství C. H. Beck, s. r. o., organizačná z, 2019, s. 469.)

15. Z obsahu spisu vyplýva, že súd zisťovaniu a posúdeniu zákonných kritérií pre určenie výšky výživného nevenoval dôslednú pozornosť. Nie je zrejmé, na základe akých úvah dospel k určení výživného vo výške 180 Eur. Neobstojí konštatovanie súdu, že súd pri jeho určení prihliadol na zvýšené výdavky dieťaťa. Vo vzťahu k možnostiach a schopnostiam matky súd nezisťoval pracovnú históriu matky, jej kvalifikáciu, pracovné možnosti na trhu práce v mieste kde v rozhodnom čase žila. Ako už bolo uvedené, konania vo veciach starostlivosti súdu o maloleté deti sú riadené vyšetrovacou zásadou a je povinnosťou súdu vyhľadať a vykonať dôkazy na preukázanie objektívneho stavu pre určenie výšky výživného zohľadniac pri tom všetky zákonné kritériá pre jeho určenie bez ohľadu na návrh oprávneného rodiča v súlade so zásadou ochrany záujmu mal. detí. Zdá sa, že súd na túto svoju povinnosť v prejednávanej veci rezignoval. Uvedené zakladá nepreskúmateľnosť jeho rozhodnutia v napadnutej časti. Keďže súd nevykonal dokazovanie so zameraním sa na zistenie a dôsledné posúdenie všetkých zákonných kritérií pre určenie výšky výživného, odvolací súd zrušil rozsudok v jeho napadnutej časti spolu s výrokom o trovách konania postupom vyplývajúcim z ust. § 389 ods. 1 písm. c) CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP a vec vrátil súd prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1, 2 CSP).

16. Po vrátení veci je úlohou súdu prvej inštancie doplniť dokazovanie so zameraním sa na určenie výšky výživného posúdením všetkých relevantných zákonných kritérií pre jeho priznanie (§ 75, ods. 1 ZoR). Súd zistí, či je matka mal. zamestnaná a dosahuje príjem z pracovného pomeru, na akej pracovnej pozícii pracuje, presnú výšku jej príjmu zo zamestnania vrátane všetkých peňažných plnení a benefitov, ktoré matka od zamestnávateľa v súvislosti s jej pracovným pomerom dostáva (odmeny, mimoriadne odmeny, príplatky za prácu nadčas, stravné, cestovné náhrady a pod.).. Javí sa, že matka je v súčasnosti na rodičovskej dovolenke s mal. dieťaťom, ktoré sa jej narodilo. Je potrebné, aby sa súd dôsledne vysporiadal s príjmom matky, ktorý dosahovala, resp. mohla dosahovať počas jednotlivých období od podania návrhu. Napríklad v čase podania návrhu sa matka nachádzala vo C., kde podľa vlastného vyjadrenia pracovala ako čašníčka (čl. 55 spisu). Pri rozhodovaní o výživnom je vždy nutné zohľadniť nielen príjmy povinného, ale aj celkový majetok v jeho vlastníctve a jeho životnú úroveň. Za

týmto účelom si súd v súlade s ust. § 35 CMP zabezpečí všetky relevantné dôkazy. Až v prípade, ak súd po dôsledne vykonanom dokazovaní dospeje k záveru, že matka sa bez dôležitého dôvodu vzdala príjmu zo zamestnania, zárobku, majetkového prospechu, bude namieste, aby vychádzal z potenciality jeho príjmu (§ 75, ods. 1 ZoR). Odvolací súd poukazuje na to, že vyživovaciu povinnosť majú obaja rodičia. Zo strany rodiča, ktorý sa o dieťa osobne stará, je potrebné na osobnú starostlivosť prihliadnuť ako na formu plnenia vyživovacej povinnosti. Napriek tomu je potrebné, aby súd v konaní zistil aj výšku príjmu tohto rodiča. Dôsledné zistenie a ustálenie príjmu rodičov ako aj oprávnených potrieb mal. detí a riadne odôvodnenie výšky priznaného výživného je potrebné aj z dôvodu posúdenia, či došlo k relevantnej zmene pomerov zakladajúcej dôvod na prípadnú zmenu rozhodnutia v budúcnosti.

17. V novom rozhodnutí súd prvej inštancie rozhodne o trovách prvoinštančného, ako aj odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

18. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).